

В.Б.Єфімчук

ОСОБЛИВОСТІ БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.

Анотація: Об'єктом даної роботи є пріоритетні напрямки бойового застосування безпілотних літальних апаратів та впровадження автоматизованої системи управління в Збройних Силах України .

Ключові слова: технологія, безпілотні літальні апарати, автоматизована система управління.

Abstract: The object of this work is the priority areas of combat use of unmanned aerial vehicles and the introduction of an automated control system in the Armed Forces of Ukraine.

Keywords: technology, unmanned aerial vehicles, automated control system.

З початком збройної агресії Російської Федерації проти України пріоритети в реалізації воєнної політики держави спрямовувались на відсіч збройної агресії з одночасним здійсненням заходів оборонної реформи, спрямованої на посилення спроможностей сил оборони, підвищення їх готовності до виконання завдань за призначенням та участі у проведенні спільних із підрозділами НАТО бойових дій (операцій).

На теперішній час підрозділи й частини армій більшості держав оснащені сучасним озброєнням і технікою, що дало змогу значною мірою підвищити їх ударні, вогневі й маневрені можливості, а також спричинило зміни змісту самого бою. Бій став більш динамічним і швидкоплинним, таким, що вимагає від командирів усіх ступенів рішучості й активності, творчості й самостійності як під час організації бою, так і у ході його ведення.

На початку бойових дій у 2014 році Збройних Сил України стикнулись із найгострішою проблемою відсутності розвідки, засобів безпілотної авіації. Так, згідно з аналізом росіян, 85% заподіяних уражень по українських військах та їх втрати досягались за рахунок поєднання вогню артилерії з корегуванням цілей за допомогою БПЛА.

При цьому Росія досить ефективно використовувала БПЛА для розвідки, спостереження та рекогносцировки, визначення координат цілей для завдання масованих ракетно-артилерійських ударів у режимі реального масштабу часу, а останнім часом і в якості міні-бомбардувальників у т. ч. із запалювальними боєприпасами, націленими на місця зберігання палива та боєприпасів.

Поєднання невеликих розмірів БПЛА, їх обмеженого радіолокаційного профілю або інфрачервоних характеристик, а також складність виявлення БПЛА (як правило, безпосередньо над або вже поза ціллю), робить використання проти них ракетних систем класу «земля-повітря» малоімовірним та високовартісним. Водночас комбінація безпілотних літальних апаратів із артилерійськими системами та зростаюча роль контрбатарейних радарів і контрбатарейного вогню на полі бою знижують можливості протидіючої сторони з нанесення вогневих ударів, змушуючи противника постійно змінювати позиції.

З метою адекватної відповіді ракетно-артилерійським ударам противника до Збройних Сил України стали поступати різні типи безпілотних літальних апаратів.

Науково-виробниче підприємство «Атлон Авіа» є виробником сучасного БпАК А1-СМ «Фурія» (Мал.1), який призначений для розвідки та коригування вогню артилерії. Саме під ці завдання і розроблявся та вдосконалювався цей безпілотний комплекс. Головний споживач розробки - це артилерійські підрозділи бригад.

(Мал.1)

Безпілотний літальний апарат «Лелека-100» (Мал. 2) який призначений на полі бою для ведення аеророзвідки та картографування місцевості. Він може патрулювати, передавати оперативну інформацію та отримувати точні географічні координати у режимі реального часу.

(Мал. 2)

На сучасному етапі розвитку для безпілотної авіації в Збройних Силах України потрібно було вирішувати такі завдання, як: по-перше використання даного комплексу на великій відстані, по-друге високоточному ураженні різних видів озброєння, по-третє мобільності використання безпілотної літальної апарату.

Враховуючи досвід застосування турецьких «Байратарів» (Мал.3) в військовому конфлікті де вони забезпечили армії Азербайджану вирішальну перевагу над збройними формуваннями Нагірного Карабаху, було прийнято рішення щодо забезпечення Збройних Сил України даним типом безпілотної літальної апарату.

Використання імпортованого безпілотної літальника на українському фронті було лише питанням часу, який і настав 26 жовтня 2021 року.

Політ «Байрактара» показав, що проросійські бойовики не мають у своєму розпорядженні систем ППО та радіоелектронної боротьби, які б дозволили успішно боротися з такими апаратами. Загроза удару з повітря від якої немає захисту, завдає деморалізуючого впливу на обслугову гарматних розрахунків, піхотинців в окопах і навіть на екіпажі бойових машин. Адже БПЛА здатний не лише самостійно завдавати ударів із повітря. Він може в режимі реального часу передавати дані про позиції противника і наводити на них безпілотної літальники-камікадзе, а також точний вогонь ствольної та реактивної артилерії. У такій ситуації багато не навоюєш. До появи ефективних засобів ППО бойовикам доведеться більше використовувати укриття, більше маневрувати, обладнати хибні позиції. Усе це змінює характер бойових дій. Про безкарні обстріли тепер можна забути.

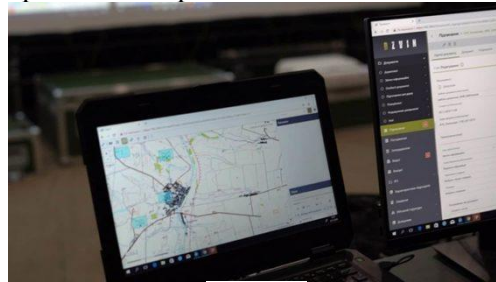

(Мал. 3)

В той же час, виникла потреба постійної ситуаційної обізнаності та досягнення єдиного розуміння всіма складовими сил оборони існуючих та прогнозованих загроз у военній сфері на стратегічному, оперативному і тактичному рівнях з метою проведення проактивних дій та адекватного реагування з протидії агресії Російської Федерації та її союзників.

З метою оперативного реагування військ здатних швидко висуватися на загрозливих напрямки, зосереджувати зусилля в необхідному місці у визначений час та розосереджуватися для уникнення ураження засобами противника в Збройних Силах України впроваджується система автоматизованого управління «Дзвін-АС».

АСУ «Дзвін-АС» (Мал. 4) — це база єдиної автоматизованої системи управління Збройних Сил України. Вона охоплює управління та контроль бойовими діями стратегічного, оперативного і частково тактичного рівня. Система дозволяє в напівавтоматичному й автоматичному режимах генерувати документи бойового управління, створювати і відстежувати карти, отримувати вичерпні дані про свої війська, наявні розвіддані, дані про війська противника, їх поточне та перспективне забезпечення, а також проводити розрахунки співвідношення сил і засобів, оптимальності їх застосування в різних сценаріях.

(Мал. 4)

Ефективна автоматизація процесів управління поряд зі зменшенням часу дасть змогу досягти суттєвої економії сил і засобів для вирішення бойових завдань. Своєю чергою, цьому сприятимуть мережецентричність сучасного поля бою й здатність швидко та ефективно аналізувати й обробляти значні обсяги інформації, що циркулює в системах АСУ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОГО РЕСУРСУ:

1. Укрінформ Режим Доступу:
<https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3343269-bajraktari-u-vijni-za-pivnicnij-potik.html>
2. Новинарня (новини України що воює) Режим Доступу :
<https://novynarnia.com/2021/10/26/bajraktar-vpershe/>

Єфімчук Валерій Борисович, старший викладач кафедри військової підготовки Вінницького національного аграрного університету. Вінниця, e-mail: sacura333777@gmail.com

Valerii Yefimchuk, senior teacher of department of military preparation of the Vinnytsya national agrarian university, Vinnytsya, e-mail: sacura333777@gmail.com